

O TLUMOČENÍ PODROBNĚJI

ANEB
CO POTŘEBUJETE VĚDĚT
NEŽ ZAČNETE PRACOVAT S TLUMOČNÍKY

Následující povídání je určeno především těm z vás, kteří se chystají s tlumočnický spolupracovat poprvé. Vše, co je obsahem následujících stránek, Vám samozřejmě rádi vysvětlíme osobně nebo telefonicky. Přesto doufám, že někteří z Vás ocení i písemné shrnutí toho, jaké služby tlumočníci nabízejí a co je potřeba mít na paměti, má-li být spolupráce mezi tlumočnickem a klientem hladká, bezproblémová a vzájemně příjemná.

Drtivou většinu potřeb vícejazyčné komunikace dokážeme naplnit. V každé situaci se ale nabízí několik řešení, která se snažím popsat v jejich optimálních, standardních a minimálních variantách. U každé varianty kladu na miský vah cenu a hodnotu, kterou za ni dostáváte.

Máte-li pocit, že jsem v textu opomenul nějaký důležitý aspekt nebo některé otázky popsal nesrozumitelně, ozvěte se mi, prosím. Rád Vaše připomínky zohledním v další verzi tohoto textu.

Přeji příjemnou četbu a dokonalou spolupráci s tlumočnický!

Michal Ginter
www.tlumocnici.com

Praha, srpen 2012

Obsah

Jak zajistit, aby bylo tlumočení co nejlepší.....	4
- Tlumočník Vám musí rozumět.....	4
- Tlumočník se potřebuje dostat do kontextu.....	4
- Tlumočník potřebuje znát jména účastníků.....	5
- Tlumočník si potřebuje připravit čtené projevy.....	5
- Tlumočník potřebuje stejné podklady jako účastník jednání.....	5
- Ručíme za důvěrnost Vašich informací.....	5
- Čím déle a častěji spolupracujete s konkrétním tlumočnickým týmem, tím méně informací musíte poskytovat.....	5
- Přestávka na oběd a pitná voda.....	5
- Zpětná vazba.....	6
O simultánním a konsekutivním tlumočení.....	7
Je konsekutivní tlumočení levnější? Jak se to vezme.....	7
Simultánní tlumočení – kabinové nebo šeptané?.....	7
Obchodní jednání, zdvořilostní návštěva, oficiální přijetí.....	9
Interaktivní seminář.....	10
Zasedání max. dvacetičlenné skupiny, u níž max. dva členové hovoří jiným jazykem než ostatní.....	11
Sympóziium v češtině s jedním pozvaným zahraničním řečníkem.....	13
Vícejazyčné konference.....	14
Konference se dvěma pracovními jazyky (například čeština a angličtina).....	14
Konference s více pracovními jazyky (například čeština, francouzština, angličtina, němčina a španělština).....	14
Konference probíhající v jednom jazyce tlumočená do více jazyků.....	15
Konference probíhající ve dvou jazycích bez češtiny.....	15
Zdravice na pódiu.....	16

Jak zajistit, aby bylo tlumočení co nejlepší

- Tlumočnick Vám musí rozumět.

Zkuste si jednou přečíst následující krátký úryvek textu ze slovenského vydání Wikipedie. Potom text zakryjte a zkuste jej zreprodukovat vlastními slovy česky.

U všetkých plastidových DNA ide o pozostatok prokaryotického genómu sinice, ktorá bola kedysi v procese eukaryogenézy pohltaná eukaryotickou bunkou. Niekedy vznikajú plastidy sekundárnou endosymbiózou, ktoré však obsahujú tiež genóm sinice.

Pokud není genetika Vaším oborem nebo koníčkem, předpokládám, že to pro Vás byl velmi náročný úkol, přestože rozumíte slovensky.

Pro genetika by to nebylo těžší než zreprodukovat větu „Česká republika má zhruba 10.5 miliónů obyvatel, jejím hlavním městem je Praha a její měnou je česká koruna.“ Má totiž kontext. To, co je pro Vás samozřejmostí a denním chlebem může být pro člověka mimo Váš obor bez kontextu plastidem.

Tlumočnick není schopen načerpat obšírné, hluboké a podrobné znalosti o každém odvětví, ve kterém tlumočí. Není to ani nutné. Bude ale tlumočit nesrovnatelně lépe, když si bude moci udělat základní představu o nejběžnějších odborných pojmech a souvislostech problematiky, která se bude na Vašem zasedání probírat.

- Tlumočnick se potřebuje dostat do kontextu.

Především potřebujeme vědět, jakého oboru a tématu se jednání týká. Pokud nám základní pojmy a koncepty jednoduše a srozumitelně vysvětlíte, budeme rádi. Jinak si je pochopitelně můžeme snažit dohledat na internetu.

Máme-li se dobře připravit, nestačí nám k tomu informace, že „to bude o medicíně.“ Potřebujeme například slyšet, že se bude jednat o nové aktivní látky pro léčení závislosti na opiátech.

Také nám velmi pomůže, když nám řeknete, o jaký druh setkání jde. Když už jsem začal s medicínou, potřebujeme například vědět, jestli se jedná o vědecký kongres, prezentaci farmaceutické společnosti nebo seminář pro pacienty. Komunikace na těchto třech druzích zasedání probíhá úplně jinak a potřebujeme tomu přizpůsobit svou přípravu.

Jde o první nebo opakované setkání? Tykají si účastníci nebo si vykají? (Z angličtiny to například nelze vždy poznat). Očekává se nějaký konflikt? Na čem jste se dohodli na předchozím zasedání? (Dá se očekávat, že se k tomu bude odkazovat velmi zkratkovitě a bez vysvětlování.) Máte navyklou určitou terminologii? Jsou posluchači na určité termíny citliví? (Například proto, že je používá konkurence.) Co od jednání očekáváte?

- Tlumočník potřebuje znát jména účastníků.

Velmi nám pomůže, když nám poskytnete seznam jednotlivých vystupujících či klíčových osob, k nimž se bude pravděpodobně během jednání odkazovat. Předejde se tak jejich komolení.

- Tlumočník si potřebuje připravit čtené projevy.

Chtít přetlumočit čtený projev a nedat tlumočnickovi jeho text není fér. Je to jako závodit s pilotem Formule 1 a přitom jet ve sportáku bez navigátora. Od určité rychlosti nemáte ani v Porsche šanci. Nebo závodit ve slalomu bez zkušební jízdy s lyžařem, který má trať natrénovanou. Není to spravedlivé.

Psaný text má zcela jinou – a daleko složitější – strukturu než spontánní mluvený projev. Navíc je nahuštěnější a rychlejší. Často na něm autor pracoval mnoho hodin. Máme-li jej dobře přetlumočit, musíme mít možnost si jej dopředu přečíst a připravit.

- Tlumočník potřebuje stejné podklady jako účastník jednání.

Když řečník pronese: „Na straně 50 dokumentu 1950/2012 vidíte v tabulce na řádcích 7 a 8 objem 6 780 539 479.597 a 19 359 427 497.647, což představuje nárůst o 285.55145 procent“ a v tomto duchu pokračuje dalších pět vět, kvalita tlumočení utrpí, pokud tlumočník neměl citovaný dokument k dispozici. „Chytat ze vzduchu“ série několikamístných čísel a převádět je souběžně do jiného jazyka je téměř nadlidský výkon; přečíst čísla, která vidíte před sebou, není problém.

Stručně řečeno, kvalitě tlumočení prospěje, dostane-li tlumočník k dispozici stejné podklady jako každý účastník jednání.

- Ručíme za důvěrnost Vašich informací.

Tlumočnickovi se nemusíte obávat poskytnout ani důvěrné informace. Zachování mlčenlivosti je součástí našeho etického kodexu, ale pokud chcete, rádi to stvrdíme smluvně. Ve velmi citlivých situacích jsme ochotni přijít trochu dříve a seznámit se s důvěrnými informacemi na místě, nechcete-li je posílat elektronicky. V tom případě jen potřebujeme přístup k internetu, abychom si případně mohli dohledat jazykové ekvivalenty.

- Čím déle a častěji spolupracujete s konkrétním tlumočnickým týmem, tím méně informací musíte poskytovat.

Mám několik klientů, jejichž vysoce odborné výroční konference tlumočím přes deset let. V tom případě stačí, aby si mne klient včas objednal (čím dříve, tím lépe, pokud možno jakmile zná předběžný termín další konference), dal mi program, abstrakta a písemné příspěvky a řekl mi, v kolik hodin mám kde být. Já se na konferenci připravím a případné terminologické nejasnosti dopředu nebo na místě s klientem prodiskutuji.

- Přestávka na oběd a pitná voda.

Je obvyklé, že organizátoři zajistí pro tlumočnický tým přísun neperlivé vody. Pokud se s tlumočnickými nepočítá na oběd, je potřeba jim to dopředu říci a zajistit dostatečně dlouhou obědovou přestávku, během které se mohou občerstvit jinde.

- Zpětná vazba

Jak se říká, jste-li spokojeni, řekněte to ostatním, jste-li nespokojeni, řekněte to nám. Problémy často vznikají z nedorozumění, která se dají vyřešit.

O simultánním a konsekutivním tlumočení

Simultánní tlumočení je tlumočení souběžné, při kterém řečník a tlumočník mluví najednou. Aby se nepřekřikovali, řečník hovoří do mikrofonu, tlumočníci tlumočí do mikrofonu

v uzavřené tlumočnické kabině a posluchači poslouchají tlumočení ve sluchátkách. Při simultánním tlumočení, které trvá déle než půl hodiny, pracují v tlumočnické kabině vždy dva tlumočníci, kteří se v pravidelných intervalech střídají.

Konsekutivní tlumočení je tlumočení následné, při kterém řečník a tlumočník mluví jeden po druhém. Při běžném rozhovoru to vypadá takto: otázka – přetlumočení otázky – odpověď – přetlumočení odpovědi. Při delších projevech nebo vystoupeních většinou řečník přednese jeden logický úsek a odmlčí se, tlumočník jej přetlumočí a řečník následně pokračuje s dalším logickým úsekem. Při kratších zasedáních může konsekutivně tlumočit pouze jeden tlumočník, ale bez přestávky může tlumočit maximálně 90 minut. V případě delších nepřetržitých jednání je třeba najmout tlumočnický tým dva, kteří se budou střídát.

Samozřejmě že na pražském trhu najdete tlumočníka, který je ochoten sám tlumočit simultánně celou konferenci nebo celodenní smluvní jednání i s pracovním obědem. Dobré tlumočení je mimořádně náročná duševní práce a já osobně jsem za posledních dvacet let nepotkal tlumočníka nebo tlumočnicku, u kterého by tak dlouhé nasazení bez možnosti střídání nemělo zcela zásadní dopad na kvalitu práce. Taková zakázka je navíc pro každého tlumočníka mimořádně vyčerpávající a v konečném důsledku nepříjemná a dobrý etablovaný tlumočník nemá zapotřebí ji přijímat.

Je konsekutivní tlumočení levnější? Jak se to vezme...

Konsekutivní tlumočení nevyžaduje žádnou zvláštní tlumočnickou techniku – tedy tlumočnické kabiny, tlumočnické konzoly, sluchátka pro posluchače a přítomnost technika. V tomto smyslu je tedy výrazně levnější než tlumočení simultánní, protože platíte pouze za práci tlumočníka.

Konsekutivní tlumočení ale prodlužuje každé vystoupení na dvojnásobek, protože při něm tlumočník a řečník nehovoří současně. Organizátoři a řečníci na to často zapomínají a potom na místě s nelibostí konstatují, že prezentace, kterou měli naplánovanu na dvacet minut, trvá minut čtyřicet.

Ve srovnání se simultánním tlumočením může být konsekutivní tlumočení méně pohodlné pro řečníka i posluchače. Řečník musí svůj projev po určitém čase přerušit a dát prostor pro tlumočení. Pokud není na práci s konsekutivním tlumočením zvyklý, je pro něj v této situaci těžší udržet pozornost a nit svých myšlenek. Posluchač na druhou stranu tráví polovinu času posloucháním jazyka, kterému nerozumí.

Takže každá sleva má svou cenu.

Simultánní tlumočení – kabinové nebo šeptané?

Kabinové simultánní tlumočení poskytuje nejvyšší míru komfortu vystupujícímu, posluchačům i tlumočnickům. Tlumočníci pracují v uzavřené, odvětrané kabině, takže jejich

hlas je slyšet pouze ve sluchátkách posluchačů. Kabinové tlumočení je také jediný rozumný způsob, jak zajistit souběžně tlumočení do více jazyků. Pronájem příslušného technického vybavení je ale pochopitelně ze zde nabízených variant nejdražší.

Simultánní tlumočení s využitím bezdrátového „šeptáku“ je levnější alternativou, která je využitelná v situaci, kdy tlumočení poslouchá max. 20 osob. „Šepták“ je bezdrátové zařízení podobné tomu, které používají turističtí průvodci. Přestože se jmenuje šepták, mluví se do něj polohlasem, takže pokud posluchač sedí v blízkosti tlumočnicků a chce poslouchat originál, může jej tlumočení rušit. Konferenční místnost musí mít velmi dobré akustické vlastnosti nebo musí být ozvučena, jinak se u tlumočnicků zvyšuje riziko přeslechů. Na druhou stranu, pronájem šeptáku je výrazně levnější než pronájem tlumočnické kabiny a nevyžaduje žádnou montáž a přítomnost technika.

Simultánní tlumočení šeptané bez techniky je vhodnou alternativou u krátkých jednání v mimořádně úzkém kruhu (dvě osoby nebo max. dvě osoby sedící proti dvěma osobám), u kterých je důležité neprodlužovat jednání konsektivním tlumočením. Každé straně „šeptá“ tlumočení jeden tlumočnick. Tento druh tlumočení se často používá u dvoustranných jednání nejvyšších státních představitelů. Jinými slovy: když hovoří prezident A, tlumočí prezidentovi B jeho vystoupení tlumočnick B; když hovoří prezident B, tlumočí prezidentovi A jeho vystoupení tlumočnick A. Je důležité, aby tlumočnick seděl vedle svého klienta, nikoli za ním, protože tak oba lépe slyší a nemusejí kroutit krkem.

Na následujících stránkách se pokusím stručně popsat jednotlivé druhy jednání, při kterých se používá tlumočení:

- Obchodní jednání, zdvořilostní návštěva, oficiální přijetí
- Interaktivní seminář
- Zasedání max. dvacetičlenné skupiny, u níž max. dva členové hovoří jiným jazykem než ostatní
- Sympóziu v češtině s jedním pozvaným zahraničním řečníkem
- Vícejazyčné konference
- Zdravice na pódiu

Obchodní jednání, zdvořilostní návštěva, oficiální přijetí

U těchto příležitostí je hlavním faktorem rozhodování mezi simultánním a konsekutivním tlumočením počet účastníků, délka jednání a časový tlak. Časovým tlakem myslím, do jaké míry je pro vás důležité neprotahovat délku jednání tlumočením.

Délka jednání	Počet účastníků	Časový tlak	Doporučený druh tlumočení
krátké	malý	malý	Klasické konsekutivní tlumočení – jeden tlumočnick
krátké	malý	velký	Šeptané simultánní tlumočení – každé straně tlumočí jeden tlumočnick
dlouhé	malý	malý	Klasické konsekutivní tlumočení – dva tlumočnicki, kteří se střídají
dlouhé	malý	velký	Kabinové tlumočení nebo šepták a dva tlumočnicki
krátké	velký	malý	Klasické konsekutivní tlumočení – jeden tlumočnick
krátké	velký	Velký	Kabinové tlumočení nebo šepták a dva tlumočnicki
dlouhé	velký	malý	Klasické konsekutivní tlumočení – dva tlumočnicki, kteří se střídají
dlouhé	velký	velký	Kabinové tlumočení nebo šepták a dva tlumočnicki

Krátké jednání - do 90 minut nepřetržitě nebo max. půl dne s možností dělat pravidelné přestávky.

Dlouhé jednání – nad 90 minut nepřetržitě nebo bez možnosti dělat pravidelné přestávky.

Malý počet účastníků – dvě protistrany nebo max. dva účastníci za každou protistranu.

Interaktivní seminář

U interaktivních seminářů je hlavním faktorem poměr přednášek a skupinové či individuální práce účastníků.

Je-li formát semináře nastaven tak, že se začíná delším blokem přednášek, po kterém vždy následuje skupinová či individuální práce účastníků, na jejímž konci se prezentují výsledky, je podle našich zkušeností ideální kombinace simultánního tlumočení přednášek se šeptákem, konsektivního tlumočení interakce lektora se skupinami a následně simultánního šeptaného tlumočení prezentací skupin lektorovi. Pro takový seminář je třeba najmout dva tlumočníky.

Tvoří-li drtivou většinu semináře skupinová či individuální práce účastníků a lektor kromě krátkého úvodu pouze komunikuje se skupinami a účastníky, dá se použít kombinace konsektivního tlumočení a šeptaného tlumočení lektorovi. Trvá-li takový seminář déle než půl dne, je třeba najmout dva tlumočníky.

Zasedání max. dvacetičlenné skupiny, u níž max. dva členové hovoří jiným jazykem než ostatní

S tímto druhem tlumočení se často setkáváme u schůzí řídicích orgánů mezinárodních podniků či jiných skupin, v nichž působí jedna nebo dvě osoby, které nehovoří a nerozumí česky.

V těchto případech je třeba při volbě druhu tlumočení brát v úvahu následující faktory:

- Bude každý vystupující hovořit do svého mikrofonu?
- Pokud se nepoužívají mikrofony, je bez problémů rozumět řečníkovi na opačném konci stolu?
- Pokud má v sále každý svůj mikrofon, je pravděpodobné, že se v určité chvíli čeští účastníci začnou bavit mezi sebou bez použití mikrofonu?
- Je žádoucí, aby tlumočník seděl vedle člověka, kterému tlumočí?
- Bude rušit ostatní účastníky, když tlumočník bude polohlasem tlumočit svému posluchači nebo když se budou tlumočníci po určitých časových obdobích střídat?
- Rozumí všichni účastníci jazyku svého kolegy a jednání probíhá v češtině proto, aby spolu 10 Čechů nemuselo hovořit cizím jazykem jenom proto, že jedenáctý člen skupiny česky nerozumí?
- Jak aktivní je člen skupiny, který nehovoří česky? Je třeba jeho vystoupení tlumočit do češtiny?

SCÉNÁŘ 1

Sál je ozvučen a vybaven mikrofony. Všichni účastníci jsou zvyklí na to, že je během zasedání třeba hovořit do mikrofonu. Účastník, který hovoří cizím jazykem, vystupuje stejně aktivně jako ostatní účastníci a jeho vystoupení se tlumočí do češtiny.

Ideální řešení: tlumočnická kabina a dva tlumočníci.

Levnější, ale méně elegantní a komfortní řešení: dva tlumočníci a šepták.

Výhodou kabinového tlumočení je, že tlumočení nijak neruší při jednání. Výhodou šeptáku je nižší cena, ale tlumočení polohlasem a střídání tlumočnicků může být některými účastníky považováno za rušivý faktor.

SCÉNÁŘ 2

Jednání probíhá v běžné zasedací místnosti, která má dobrou akustiku a je bez problémů rozumět osobě na vzdálené straně stolu. Účastník, který hovoří cizím jazykem, působí spíše jako pozorovatel a do diskuse vstupuje jen občas. Ostatním účastníkům přítomnost tlumočnicků, jejich střídání a tlumočení polohlasem nevadí.

V tomto případě je možné použít klasické šeptané simultánní tlumočení bez šeptáku. Vystoupení v cizím jazyce se dají případně tlumočit do češtiny konsekutivně. Opět je potřeba najmout dva tlumočníky, kteří se budou střídat.

Tyto scénáře jsou určitými protipóly, mezi nimiž leží několik dalších možných scénářů, při kterých je třeba vždy zvážit výhody kabinového tlumočení, šeptáku a šeptaného simultánního tlumočení bez techniky.

Důležité je mít na paměti, že šeptané tlumočení bez techniky je ideální v případě jednoho posluchače. Pokud jsou posluchači dva, tlumočnick musí sedět mezi nimi. Pokud je posluchačů více než dva, je tento druh tlumočení zcela nevhodný. Pokud totiž bude tlumočnick tlumočit tak hlasitě, aby jej slyšeli více než dva posluchači, bude se sám svým hlasem rušit a neuslyší dostatečně jasně originál.

Sympóziu v češtině s jedním pozvaným zahraničním řečníkem

S tímto druhem sympózií se osobně nejčastěji setkáváme u farmaceutických společností, které pořádají sympózia pro lékaře s cílem prezentovat novou aktivní látku. Na tato sympózia je občas pozvaný na jednu prezentaci zahraniční host.

Ideálním řešením je kabinové simultánní tlumočení se dvěma tlumočníky.

Občas se setkáváme se situací, kdy zahraniční řečník nemá zájem sledovat ostatní přednášky a je přítomen pouze na svou vlastní přednášku a následující diskusi. Klienti v těchto případech někdy vyžadují, aby byla přednáška a následující diskuse tlumočena konsekutivně jedním tlumočníkem, jelikož je to výrazně levnější.

To je samozřejmě schůdné řešení, ale je třeba mít na paměti, že se konsekutivním tlumočením přednáška a diskuse protáhne časově na dvojnásobek. Pozvaný řečník si to často neuvědomí, připraví si materiál na dvacet minut a až na místě zjistí, že má čas pouze na polovinu. Dále je třeba myslet na to, že vysoce odborné přednášky plné číselných údajů jsou pro konsekutivní tlumočení mimořádně náročné. Je nezbytné poskytnout tlumočnickovi powerpointovou prezentaci (případně celý text přednášky, je-li čtena) minimálně několik dní dopředu, aby se mohl připravit. Velmi se také vyplatí vyčlenit patnáct minut na to, aby mohl tlumočník přednášku s řečníkem případně zástupcem organizátora před tlumočením prokonzultovat.

Kromě toho jsme se setkali s případy, kdy pozvaný řečník na místě změnil názor a chtěl, aby mu bylo tlumočeno celé sympóziu šeptem. Jelikož klient najal pouze jednoho tlumočníka, nebylo možné tomuto požadavku vyhovět. Šeptané tlumočení je v těchto situacích možné, ale je třeba najmout dva tlumočníky, kteří se budou střídat.

Vícejazyčné konference

Na vícejazyčných konferencích se používá pouze kabinové simultánní tlumočení a tým simultánních tlumočnicků. Rádi Vám poskytneme kontakt na osvědčeného dodavatele konferenční techniky.

Konference se dvěma pracovními jazyky (například čeština a angličtina)

Na tomto druhu konference se tlumočnický tým skládá ze dvou tlumočnicků, kteří oba tlumočí do češtiny i do angličtiny a pravidelně (většinou po přednášce) se při tlumočení střídají.

Konference s více pracovními jazyky (například čeština, francouzština, angličtina, němčina a španělština)

Zde existuje několik variant složení tlumočnického týmu, které se odvíjejí od toho, do jaké míry je důležité, aby byly všechny jazykové kombinace pokryty přímo. V tomto místě je třeba vysvětlit pojem „pilotáž“.

Pilotáž znamená, že je například vystoupení španělské tlumočené do angličtiny přes češtinu. Jinými slovy, tlumočnický tým pracující do angličtiny si při španělském vystoupení naladí do sluchátek tlumočení ze španělštiny do češtiny a z něj tlumočí do angličtiny.

Obecně platí, že čím více pracovních jazyků konference má, tím těžší a dražší je zajistit, aby veškeré jazykové kombinace byly pokryty bez pilotáže. V institucích EU, které často pracují ve 22 jazycích, se na běžném zasedání tlumočí přes pilotáž do každého jazyka více než polovina pracovních jazyků, aniž by to nějak narušovalo průběh zasedání. Pilotáž tedy automaticky neznamená ztrátu kvality. Existuje ale určitý časový posun, na který je třeba brát ohled při rychlé a časté změně řečníků a počkat, až „doběhne tlumočení“ jednoho řečníka než dá předsedající slovo následujícímu řečníkovi.

V případě, že se na konferenci používá hodně jednacích jazyků, zvláště pokud mezi ně patří jazyky mimo angličtinu, němčinu, francouzštinu a ruštinu, je nejlevnější a nejjednodušší sestavit tým tak, aby se v zásadě tlumočilo přes českou pilotáž. Když se tedy podržíme příkladu konference, která jedná česky, francouzsky, anglicky a španělsky, „anglická“ kabina tlumočí z češtiny do angličtiny a z angličtiny do češtiny, přičemž všechny ostatní kabiny tlumočí z české pilotáže do „svých“ jazyků. Na takové konferenci by se tlumočnický tým skládal z 8 tlumočnicků.

Druhým řešením je postavit tým tak, aby co nejvíce kombinací bylo pokryto přímo a pilotáž se používala jen tam, kde přímé pokrytí není. Mohlo by to vypadat například takto:

„anglická“ kabina tlumočí přímo z angličtiny do češtiny, z němčiny a francouzštiny přímo do angličtiny a ze španělštiny do angličtiny přes českou pilotáž.

„německá kabina“ tlumočí přímo z němčiny do češtiny, z angličtiny přímo do němčiny a z francouzštiny a španělštiny přes českou pilotáž.

„francouzská kabina“ tlumočí přímo z francouzštiny do češtiny, z angličtiny a španělštiny přímo do francouzštiny a z němčiny do francouzštiny přes českou pilotáž.

„španělská kabina“ tlumočí přímo ze španělštiny do češtiny, z angličtiny a francouzštiny přímo do španělštiny a z němčiny do španělštiny přes českou pilotáž.

I v tomto případě se tlumočnický tým skládá z 8 tlumočnicků, kteří budou místy tlumočit z jednoho cizího jazyka do druhého, za což si mohou účtovat příplatek.

Třetím, nejdražším řešením, je postavit tým bez pilotáže. To bohužel v Praze není zcela možné bez najímání tlumočnicků ze zahraničí. Při tomto scénáři by bylo kabin pět a každá by se skládala ze tří tlumočnicků. Každá kabina by tlumočila ze všech jazyků pouze do jednoho cílového jazyka. V tomto případě by se tým skládal z 14-15 tlumočnicků, z nichž 11-12 by se muselo najmout v zahraničí.

Konference probíhající v jednom jazyce tlumočená do více jazyků

Občas se setkáváme s případy, kde celá konference probíhá anglicky a tlumočí se přímo z angličtiny do více jazyků, mezi kterými někdy figuruje čeština a někdy ne.

Toto řešení je racionální pouze v případě kdy všichni přednášející hovoří roditelou nebo velmi dobrou angličtinou a nepředpokládá se diskuse.

V opačném případě jsou třeba němečtí, francouzští a španělští delegáti nuceni vystupovat v angličtině, kterou často dokonale neovládají a jsou zpět tlumočeni do němčiny, francouzštiny a španělštiny. Z pohledu delegátů je toto uspořádání absurdní a pro nás tlumočnické je mimořádně zatěžující muset většinu času tlumočit z méně než optimální angličtiny.

Pokud se klient rozhodne pro toto řešení, musí počítat s tím, že pokud si najme tým českých tlumočnicků, budou si účtovat za tento jazykový režim příplatek. Případně si klient může najmout tým v zahraničí, což s sebou nese ještě vyšší náklady. V západoevropských zemích je průměrný honorář tlumočnicka výrazně vyšší než v Praze a k tomu je potřeba připočítat diety, cestovní a ubytovací náklady.

Konference probíhající ve dvou jazycích bez češtiny

V řadě jazykových kombinací (např. angličtina-ruština, angličtina-francouzština, angličtina-němčina, angličtina-italština, angličtina-arabština, francouzština-arabština) je možné obsadit tým pražskými tlumočnickými, kteří mají buď dvojí mateřštinu, nebo budou pracovat z jednoho cizího jazyka do druhého. K běžnému honoráři si zpravidla účtují padesátiprocentní příplatek. V ostatních případech je třeba buď najmout tým ze zahraničí, nebo do jazykového režimu konference přidat češtinu a tým sestavovat jako u běžné vícejazyčné konference. Cenově tato dvě řešení vycházejí velmi podobně.

Zdravice na pódiu

Zdravicemi na pódiu mám na mysli krátké projevy na slavnostním zahájení festivalu, výstavy nebo akce podobného charakteru, na které často bývají zváni zahraniční vystupující.

Zásadní otázka je, jestli je celé publikum více méně české a je třeba přetlumočit pouze projev zahraničního vystupujícího do češtiny, nebo jestli je i publikum smíšené.

Pokud se tlumočí opravdu jen jeden nebo dva projevy do češtiny a české projevy se netlumočí konsekutivně do angličtiny pro zbytek publika, ale třeba se jen šeptají zahraničním vystupujícím, mohou být náklady na tlumočnickou techniku luxusem a tyto projevy se dají přetlumočit na pódiu konsekutivně.

Pokud je publikum smíšené a je třeba tlumočit do češtiny i z češtiny, doporučuji volit kabinové tlumočení nebo se přinejmenším zamyslet nad tím, jestli zdvojnásobení délky projevů konsekutivním tlumočením nebude obecenstvu nepříjemné.

V případě, že se projevy na pódiu budou tlumočit konsekutivně, je třeba zajistit následující:

- tlumočnick musí být dopředu domluven s moderátorem
- tlumočnick musí mít vlastní mikrofon na stojánku
- pokud řečníci své projevy čtou, tlumočnick musí mít jejich text k dispozici dopředu
- tlumočnick musí mít možnost ověřit kvalitu zvuku během technické zkoušky. Často se totiž stane, že je na pódiu za mikrofony takzvaný akustický stín a tlumočnick téměř neslyší řečníka, který mluví do mikrofonu pár metrů od něj, případně jej slyší s obrovskou ozvěnou. V tom případě je třeba namontovat a odzkoušet odposlechový reproduktor.

Prosím, nepodceňujte žádný z těchto kroků. Všichni jsme během své kariéry zažili na tomto druhu akcí velmi nepříjemnou situaci, kdy na nás moderátor zapomněl nebo jsme se ocitli

v akustickém stínu a byli jsme jedinou osobou v sále, která řečníka řádně neslyšela. Zkušený tlumočnick proto většinou odmítne tlumočit na pódiu, pokud nebudou splněny výše popsané podmínky. Nemá totiž zapotřebí vystavovat se riziku, že nepodá dobrý výkon kvůli externím faktorům, o nichž obecenstvo často neví.